



canvas

Allah in Europa

Inhoud



Jan Leyers op zoek naar het gezicht van de islam in Europa	3
De afleveringen	
Aflevering 1: Bosnië	4
Aflevering 2: Bosnië en Hongarije	5
Aflevering 3: Hongarije en Oostenrijk	6
Aflevering 4: Frankrijk	7
Aflevering 5: Groot-Brittannië	8
Aflevering 6: Scandinavië	9
Aflevering 7: Duitsland	10
Aflevering 8: België en Nederland	11
Jan Leyers	12
Perscontact	13

Allah in Europa

Op zoek naar het gezicht van de islam in Europa
Met Jan Leyers - vanaf maandag 11 september



“Vandaag, tien jaar na mijn reis naar Mekka, is de vraag niet langer of de islam en de Europese waarden verenigbaar zijn, maar wel hoe zo’n vereniging er zal uitzien.”

(Jan Leyers)

In *De Weg naar Mekka* onderzocht Jan Leyers de ziel en de diverse gedaantes van de islam in Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Tien jaar later gaat hij in de achtdelige reeks *Allah in Europa* op zoek naar het gezicht van de islam in Europa.

Hoe kijken Europese moslims naar de toekomst? Groeit er zo iets als een Europese versie van de islam, en is dat ook wat moslims zelf willen? En valt het wantrouwen van de Europeanen jegens de islam te overwinnen?

Jan Leyers gaat op zoek naar antwoorden. Hij trekt naar Sarajevo, Boedapest, Wenen, Hamburg, Parijs, Londen, Kopenhagen en Malmö. Jan luistert er naar de stem van kenners en de stem van de straat. Hij praat met gelovige mannen en vrouwen, met ex-gelovigen en nieuwe bekeerlingen. Wat is hun hoop en wat zijn hun bezorgdheden? Jan hanteert in de reeks zijn ondertussen bekende eigen stijl: genuanceerd en respectvol, maar zonder de controverse te schuwen.

Allah in Europa is een productie van Warner Bros ITVP België voor Canvas.

Vanaf maandag 11 september om 21.15 u. op Canvas en vrtnu.be

hh op dinsdag om 19.10 uur en zondag om 22.00 uur

Op vrtnu.be kan je bovendien de hele reeks *De Weg naar Mekka* herbekijken, vanaf 17 augustus.

In de loop van het najaar verschijnt ook het boek *Allah in Europa*, waarin Jan Leyers zijn zoektocht naar de Europese islam beschrijft.

Aflevering 1: Bosnië

De les van Srebrenica - maandag 11 september



Jan begint zijn reis in Bosnië, waar de islam al meer dan 400 jaar ononderbroken aanwezig is. Hij ervaart meteen aan den lijve hoe liberaal de Bosnische islam is. In een kapperszaak in Sarajevo wordt hij geschoren en gemasseerd door een gesluierde barbierster.

Jan ontmoet twee succesvolle modeontwerpsters in hun studio in Sarajevo. De zussen Nermina en Emina belichamen binnen hetzelfde gezin de verscheidenheid van de Bosnische islam, want de ene draagt een sluier, de andere niet. Ze houden een hartstochtelijk pleidooi om als Europese moslims door de rest van Europa omarmd te worden.

Toen Bosnië in 1992 zijn onafhankelijkheid uitriep, brak een bloedige burgeroorlog uit. In het stadje Srebrenica vond een genocide plaats waarbij meer dan achtduizend mannelijke moslims het leven lieten. Jan maakt er kennis met Ahmed, een jonge imam die met zijn gezin naar Srebrenica terugkeerde. Hoe gaat hij om met wat er gebeurd is en hoe kijkt hij naar de toekomst?

De burgeroorlog zorgde voor een religieuze heropleving bij de Bosnische moslims. Jan maakt kennis met Damir, een marketingmanager bij een IT-bedrijf. Damir is ook lid van een mystieke soefi-broederschap in Sarajevo. Jan wordt uitgenodigd op hun wekelijkse ziqr, een indrukwekkend traneceritueel.



Op bezoek bij vrouwelijke barbier



In gesprek met modeontwerpster



Met soefi Damir

Aflevering 2: Bosnië en Hongarije

De goede raad van de moefti - maandag 18 september



Jan in gesprek met enkele Bosnische moefti's in Prusac

Diep in de Bosnische bergen ligt het dorpje Prusac, een islamitisch bedevaartsoord. Jaarlijks komen er duizenden pelgrims samen om een middeleeuws mirakel te herdenken. Jan leert hoe de islam in Bosnië op een erg hiërarchische manier gestuurd en georganiseerd wordt. Die sterke organisatie blijkt één van de geheimen van de gematigde Bosnische islam.

Terug in Sarajevo ontmoet Jan de voormalige grootmoefti van Bosnië, Mustafa Cerić, die waardevol advies heeft voor Europese beleidsmakers en moslimimmigranten.

Jan trekt verder naar Hongarije, een land dat ooit net als Bosnië onder Ottomaanse heerschappij stond. Maar daar is amper nog iets van te merken. In Boedapest bezoekt Jan één van de weinige moskeeën; hij maakt er kennis met de voorzitter, Szultan Sulok. Die maakt zich zorgen over de retoriek van de Hongaarse regering en merkt dat moslims het in Hongarije alsmar moeilijker krijgen.

Jan wordt uitgenodigd op een moslimjeugdkamp op het Hongaarse platteland en ontdekt dat de Arabische invloed nooit ver weg is.

In Boedapest ontmoet Jan een hippiekoppel dat zich tot de islam bekeerde en zich beklagt over de toenemende arabisering, waarin alleen maar regels gelden en het hart ver te zoeken is.



Hongaarse moslima



Met Arabische sjeik op jeugdkamp



Jan met bekeerd hippiekoppel

Aflevering 3: Hongarije en Oostenrijk

De weg naar het paradijs - maandag 25 september



Een Arabische toeriste op bezoek in Zell am See

In een sjoefle buitenwijk van Boedapest bezoekt Jan de armste moskee van Hongarije. Voorzitter Zoltán Bolek moet roeien met de riemen die hij heeft, ook tijdens de voorbereidingen van het jaarlijkse Offerfeest. Zoltan neemt Jan mee naar een Hongaars slachthuis, waar de rituele slachting van tien koeien plaatsvindt. Het vlees wordt nadien verspreid onder de mensen van de gemeenschap.

Jan reist verder naar Wenen. Onlangs werd in Oostenrijk een nieuwe islamwet goedgekeurd, die onder meer buitenlandse financiering verbiedt. Ramazan Demir, een begeesterde islamleerkracht, bespreekt de nieuwe wet met zijn laatstejaarsstudenten op het gymnasium.

Van de beroemde traditionele Weense Sachertorte wordt vandaag ook een halalversie gebakken. Jan bezoekt de bakkerij en ziet hoe dat in zijn werk gaat.

Het vakantieoord Zell am See wordt iedere zomer overspoeld door rijke Arabische toeristen uit de Golfstaten. Jan gaat poolshoogte nemen bij Oostenrijkse inwoners en toeristen.



In een halal slachthuis in Hongarije



Islamonderwijs in Weense school



Arabische toeristen in Zell am See

Aflevering 4: Frankrijk

maandag 2 oktober



In de Parijse banlieues luistert Jan naar de verzuchtingen van de inwoners, die het gevoel hebben dat ze in de steek worden gelaten en tegen elkaar worden uitgespeeld. Bovendien wordt alles wat naar de islam verwijst meer en meer uit het straatbeeld geweerd.

In een praatcafé in Saint-Germain-des-Prés vertellen twee activistes dat ondanks de waarden van de Franse Republiek - *liberté, égalité, fraternité* - er een diepe raciale kloof door de Franse samenleving loopt. Wat van Frankrijk een land met twee snelheden maakt: een voor de blanken, een voor de rest.

Op de Promenades des Anglais ontmoet Jan Latifa, de dochter van het eerste slachtoffer van de terreuraanslag met de vrachtwagen op de Quatorze Juillet van 2016. Latifa vertelt dat ze als moslima van haar stadsgenoten niet alleen medeleven, maar ook bittere verwijten kreeg.

Bij een voedselbedeling door een islamitische liefdadigheidsorganisatie, ontmoet Jan Fathia, één van de vrijwilligsters. Ze weet nog niet of ze deze zomer met haar hoofddoek het strand op durft en kaart de moeilijke verhouding van moslims met de seculiere staat aan.



De moskee van Aulnay-sous-Bois



Met moslimactivistes in Parijs



Jan en Fathia in Nice

Aflevering 5 - Groot-Brittannië

maandag 9 oktober



Jan in gesprek met shariageleerde Haitham al-Haddad in Londen

Jan trekt naar Groot-Brittannië, waar de vrijheid van religie heilig is. In iedere Britse stad staan minaretten en van een agente met een hoofddoek kijkt geen Brit op. Ook shariarechtbanken zijn in de UK geen taboe. In de East London Mosque legt de controversiële sjeik Haitham al-Haddad Jan uit waarom shariarechtbanken ook in de rest van Europa broodnodig zijn.

Tijdens een bekeringsactie op Leicester Square, waar islamitische straatpredikers voorbijgangers een koran aanbieden, is Jan getuige van de emotionele confrontatie tussen een christelijk Engels stel en een islamitische prediker. Ali Haji Funerals is de oudste islamitische begrafenisonderneming in Groot-Brittannië. Jan brengt er een drukke dag door, en duwt zelf de kist van een hoogbejaarde moslima in de lijkwagen.

Van Londen trekt Jan naar het noorden van Engeland. In de voormalige industriestad Dewsbury maakt hij kennis met de excentrieke maar aartsconservatieve moefiti Mohammed Pandor. Die legt hem uit wat voor een moslim de juiste slaaphouding is, en waarom de doodstraf in geval van geloofsafval terecht is. Op de markt van Dewsbury vertelt een jonge Engelse moslima waarom ze haar gezicht in het openbaar te allen tijde bedekt en onder geen beding aan vreemde mannen laat zien.



Jan bij Islamitische begrafenis



Discussie op Leicester Square



Op de markt van Dewsbury

Aflevering 6 – Scandinavië

maandag 16 oktober



Jan maakt kennis met de Deense moslimgemeenschap

In 2005 publiceerde een Deense krant een reeks cartoons van de profeet Mohammed en lokte daarmee in de hele moslimwereld boze en gewelddadige reacties uit. Jan bezoekt een moskee in Kopenhagen waar hij te horen krijgt dat de verantwoordelijkheid voor die escalatie volledig bij de Deense overheid lag. Hij trekt ook een dag op met Naser Khader, een islamitisch parlementslid dat in de cartoons geen graten zag, om die reden door islamisten werd bedreigd en tot op vandaag onder permanente politiebescherming staat.

Daarna steekt Jan de Öresund-brug tussen Kopenhagen en Malmö over. Zo arriveert hij in Zweden, het land dat in Europa verhoudingsgewijs het grootste aantal vluchtelingen opvangt. Jan gaat op zoek naar de wortels van die gastvrijheid en ontdekt dat de recente polarisering rond de islam ook in Zweden de relatie met de – vooral islamitische – nieuwkomers heeft veranderd.

Daarna trekt Jan verder naar Stockholm en zoekt hij uit hoe de integratie van nieuwkomers in de praktijk wordt aangepakt. Hij ontmoet de Afghaanse Mustafa Panshiri, die veel kritiek heeft op de in zijn ogen lakse manier waarop de Zweedse overheid met de integratieproblematiek omgaat.



Jan in gesprek met Naser Khader



*Protestactie in Malmö
tvv Iraakse vluchtelingen*



*Jan praat met uitgewezen
vluchtelingen in Malmö*

Aflevering 7 - Duitsland

maandag 23 oktober



Jan ontmoet Jafar Jafaari, de winnaar van een Koranwedstrijd in Hamburg

De oudste islamitische gemeenschap van Hamburg is Iraans en sjiitisch. Hun sprookjesachtige moskee staat aan de oever van het Alstermeer, in een van de chiquere wijken van de stad. Jan maakt er een kleurrijke koranwedstrijd mee. De grote favoriet is een Iraakees die al vijftien jaar in Duitsland woont, maar eigenlijk het allerliefst naar zijn geboortegrond terug wil.

Jan trekt ook naar de volkse Al-Nour moskee, gehuisvest in een voormalige parkeergarage die stilaan uit haar voegen barst. Binnenkort komt daar verandering in. Daniel Abdin is een Libanese zakenman die een leegstaande evangelische kerk heeft opgekocht en laat ombouwen tot een moskee. Maar Daniel is ook bekommerd om de mogelijke negatieve reacties van omwonenden en houdt daarom geregeld rondleidingen in de aanstaande moskee.

Nog in Hamburg is Jan getuige van een massadoop van Iraanse en Afghaanse vluchtelingen. Hij leert waarom ze de islam voor het christendom willen inruilen. Jan brengt een dag door met Zana Ramadani, ex-moslima en gedreven feministische activiste. Zij verzet zich met hand en tand tegen de patriarchale en vrouwonvriendelijke waarden van de islam, en hekelt de overdreven tolerantie die Duitsers tegenover fundamentalisten aan de dag leggen.

In Keulen is Jan te gast bij de Turkse familie Özdog, die in het hart van de Turkse buurt een banketbakkerij uitbaat. De Özdogs zijn niet streng in de leer en in een moskee zie je hen nooit. Maar, aldus jongste dochter Hülya, door al het negatiefs dat over de islam wordt verteld, ga je het als seculiere moslim toch weer voor de islam opnemen. En zo flakkert de identiteitscrisis die overwonnen leek, toch weer in alle hevigheid op.



Met Sjiitische geestelijken in Hamburg



Jan bij massadoop van moslims



Jan met activiste Zana Ramadani

Aflevering 8 – België en Nederland

maandag 30 oktober

Na een tocht van meer dan drie maanden, die startte in de Bosnische hoofdstad Sarajevo, komt Jan terug in bekend taalgebied.

Op de vragen waarmee hij aan zijn reis begon, heeft hij onderweg uiteenlopende antwoorden gekregen, afhankelijk van de persoonlijke overtuiging van zijn gesprekspartner, de sociale context en het historische verleden van de plek.

In deze laatste aflevering probeert Jan te peilen naar de hoop en de verwachtingen bij de moslimjeugd in België en Nederland. Hoe kijken zij naar de toekomst, welke dromen en verwachtingen koesteren ze en hoe bepalen ze hun identiteit in een samenleving die schijnbaar steeds meer polariseert?

(Meer informatie en foto's bij deze aflevering volgen later)

Jan Leyers

bio



Jan Leyers (°1958) is een alleskunner: filosoof van opleiding en van nature, muzikant en zanger, componist en muziekproducer, schrijver en televisiemaker.

Met *Allah in Europa* is Jan niet aan zijn proefstuk toe als maker van reisreeksen. Vijftien jaar geleden al was er *De schaduw van het kruis*, waarin hij met de motor het traject van de eerste kruistocht volgde. Het was meteen een schot in de roos, want het programma werd door de Vereniging van de Vlaamse Televisiepers bekroond als het Beste Televisieprogramma van 2002.

In 2003 volgde *De droom van Ludwig*, een reisreeks over nieuwe Europese lidstaten.

In 2007 maakte Jan *De weg naar Mekka*, een bijzonder succesvolle en hoog gewaardeerde reeks over een reis door de moslimwereld richting Mekka én over de vele gezichten van de islam. Het programma werd zowel door de Vlaamse Televisie Academie als de Vereniging van de Vlaamse Televisiepers uitgeroepen tot het Beste Informatieprogramma van 2007. Het gelijknamige boek won de ABN-AMRO Publieksprijs

In 2011 volgde *De weg naar het Avondland*, een 11-delige reis- en cultuurreeks waarin Jan vanuit Ethiopië naar Europa reisde en geconfronteerd met mensen en culturen die heel andere waarden en normen hanteren dan wij.

In *Arm en rijk* (2014) onderzocht hij de groeiende ongelijkheid in de wereldsteden São Paulo, Los Angeles, Johannesburg, Havana, Dubai, Berlijn, Peking en Delhi.

En nu gaat hij in *Allah in Europa* dus op zoek naar het gezicht van de Europese islam.

Ook naast zijn reisreeksen heeft Jan Leyers een bijzonder parcours afgelegd. Naast een succesvolle muzikale carrière (met Soulsister en solo) maakte hij in het najaar van 1998 zijn debuut als televisiepresentator in *De geknipte gast* op TV1. De zomer daarop volgde *De zeven hoofdzonden* op Canvas. In 2002 werd Jan ook presentator/moderator van *Nachtwacht*, het culturele praatprogramma van Canvas. Op Eén presenteerde hij twee zomers lang de talkshows *Zomer 2005* en *Zomer 2006*. In 2008 en 2009 was Jan samen met Leon Verdonschot ook gastheer van twee reeksen van *Iets met boeken*, het boekenprogramma van Canvas en VPRO. En in 2012 was hij een zomer lang presentator van het gerenommeerde VPRO-programma *Zomergasten*.

Perscontact

MEER INFORMATIE

Anne Stroobants, perscoördinator Canvas
tel. 02 741 51 63 - anne.stroobants@vrt.be

INTERVIEWS

interviews@vrt.be

PERSFOTO'S

Persfoto's zijn beschikbaar op het Persportaal van VRT Communicatie: <http://pers.vrt.be>
Geert Van Hoeymissen - Fotoredacteur Canvas - 02 741 35 59 -
geert.vanhoeymissen@vrt.be

Meer info in de Canvas-pressroom:
<http://communicatie.canvas.be>